

Klagande

NN

Det överklagade beslutet

Centrala studiestödsnämndens
(CSN) beslut den 16 mars 2023

Saken

Omställningsstudiestöd

Överklagandenämndens beslut

Överklagandenämnden avslår överklagandet.

Överklagandenämndens beslut får enligt 47 § andra stycket i lagen om omställningsstudiestöd inte överklagas.

Ärendet

NN ansökte den 8 oktober 2022 om omställningsstudiestöd för studier på utbildningen offentlig upphandlare på yrkeshögskola under perioden den 1 januari 2023 – 23 juni 2023 samt för perioden den 28 augusti – den 31 december 2023.

CSN avisade den 16 mars 2023 NN:s ansökan om omställningsstudiestöd för perioden den 28 augusti 2023 – den 31 december 2023. Motiveringen till beslutet var följande. Den aktuella ansökan kom in till CSN den 8 oktober 2022. Tidigaste datum för att ansöka om omställningsstudiestöd för andra kalenderhalvåret 2023 är den 1 april 2023. Det innebär att CSN inte behandlar de uppgifter som NN har lämnat i sin ansökan. Om NN fortfarande vill ansöka om omställningsstudiestöd för andra kalenderhalvåret 2023 behöver hon göra en ny ansökan tidigast den 1 april 2023. För att få omställningsstudiestöd för hela perioden behöver hennes ansökan ha kommit in senast 4 veckor efter studiestart.

NN överklagade beslutet och anförde bland annat följande. Den 1 oktober 2022 ansökte hon om omställningsstudiestöd för våren 2023 samt hösten 2023. Den 7 oktober 2022 blev hon via mejl samt telefon kontaktad av CSN där CSN förklarade att det hade blivit något fel i ansökan och att hon därför skulle skicka in en ny ansökan för hösten 2023. När hon pratade med handläggaren på telefon fick hon information om att hennes nya ansökan skulle kallas komplettering medan CSN i mailet kallade det "ny ansökan". Hon följde CSN:s anvisningar och hennes nya/kompletterande ansökan kom in till CSN den 8 oktober 2022. Hon har blivit beviljad omställningsstudiestöd för våren 2023 och flera gånger vid samtal med CSN

har hon fått veta att hon inte behöver göra något mer angående sin ansökan för hösten 2023, utan att det ska gå fort att bevilja henne stöd för hösten 2023 eftersom hon redan har kvalificerat sig. Hon hade ett ytterligare samtal med CSN den 14 mars och fick återigen veta att hon inte behövde göra något med sin ansökan för hösten under förutsättning att det fortfarande fanns pengar kvar. Den 15 mars blev hon uppringd av CSN och fick veta att reglerna hade ändrats och att hon måste skicka in en ny ansökan den 1 april för hösten 2023. Hon anser att det är orimligt att hon ska göra en ny ansökan när hon följt de instruktioner som CSN mejlat henne.

CSN överlämnade överklagandet och handlingarna i ärendet samt upplyste om att myndigheten inte funnit skäl att ändra det överklagade beslutet. CSN bifogade även ett yttrande och anförde i huvudsak följande. NN ansökte den 1 oktober 2022 om omställningsstudiestöd för två terminer. Hon har sedermera, den 8 oktober 2022, inkommit med en ansökan avseende våren 2023 och hösten 2023, i två skilda studieperioder. NN har informerats om att ansökningarna prövas i enlighet med turordningsreglerna och att stödet lämnas i den mån det finns medel. Den 16 januari 2023 fattade CSN beslut avseende ansökan som inkom den 1 oktober 2022 och beviljade NN omställningsstudiestöd för vårterminen 2023. CSN anser att detta medför att ansökan som inkom den 8 oktober 2022, i den del den avsåg omställningsstudiestöd avseende vårterminen 2023, har förfallit. Ansökan avser numera studier som påbörjas under andra kalenderhalvåret, det vill säga hösten 2023. En ansökan om omställningsstudiestöd som avser studier som påbörjas under det andra kalenderhalvåret 2023 får enligt 26 § förordningen om omställningsstudiestöd lämnas in till CSN tidigast den 1 april 2023. CSN anser därför att avvisningsbeslutet den 16 mars 2023 är korrekt. Att CSN i ett mailsvar den 7 oktober 2022 kan ha lämnat missvisande information föranleder enligt CSN:s uppfattning ingen annan bedömning. Ansökan från den 8 oktober 2022 hade kunnat prövas i sin helhet om NN hade återkallat ansökan som gjordes den 1 oktober 2022. Det är givetvis förenat med vissa risker att återkalla sin ansökan på ett sådant sätt. Den nya ansökan om omställningsstudiestöd kan t.ex. komma att lämnas in så sent att medlen för stödet har tagit slut. Den nya ansökan kommer då att avslås i sin helhet. En studerande som har beviljats omställningsstudiestöd för studier vid en viss utbildning under vårterminen 2023 kan från och med den 1 april 2023 lämna in ny ansökan om stöd för fortsatta studier vid samma utbildning. En studerande som på ett sådant sätt ansöker om fortsatt omställningsstudiestöd för studier på samma utbildning har enligt 4 § andra stycket förordningen om omställningsstudiestöd också förtur till stöd. Om en ny ansökan lämnas in tidigt, t.ex. redan den 1 april, finns alltså goda möjligheter att kunna få fortsatt stöd. Mot bakgrund av det ovan anförda anser således CSN att myndigheten haft fog för det beslut om avvisning som fattades den 16 mars 2023. Överklagandet bör därför avslås.

NN har fått tillfälle att lämna synpunkter med anledning av CSN:s yttrande, men hon har inte hörts av.

CSN inkom därefter, på begäran av nämnden, via sin rättsavdelning med ett tilläggsyttrande. CSN anförde bl.a. följande. Omställningsstudiebidraget ska lämnas i mån av tillgång på medel. Avsatta medel ska fördelas i två potter vars storlek ska avspegla andelen förvärvsarbete i offentlig respektive privat sektor. En pott avsätts för studerande som förvärvsarbetar eller senast har förvärvsarbetat

huvudsakligen i privat sektor och en pott avsätts för studerande som förvärvsarbetar eller senast har förvärvsarbetat huvudsakligen i offentlig sektor. Omställningsstudiestöd ska beviljas i två skilda ansökningsomgångar per kalenderår. Ansökningar som avser studier som påbörjas under det första kalenderhalvåret ska få lämnas in tidigast den 1 oktober året innan det år studierna börjar. Ansökningar som avser studier som påbörjas under det andra kalenderhalvåret ska få lämnas in tidigast den 1 april samma år. Omställningsstudiestöd ska lämnas i den ordning ansökningarna kommer in till CSN. Studerande som tidigare har fått omställningsstudiestöd för en viss utbildning har förtur till stödet när de ansöker om nytt omställningsstudiestöd för studier på samma utbildning. Förtur har en särskild pott som inte belastas förrän alla andra pengar är slut. Alla studerande, oavsett om de har förtur eller inte, kommer att beviljas stöd fram till dess att den stora potten är slut. Först därefter kommer vissa studerande som har förtur att beviljas stöd tills dess att pengarna i förturpotten är slut. Det finns inte någon särskild reglering kring hur mycket som ska avsättas till förturpotten, utan det kommer att hanteras på samma sätt som förtur till det högre bidraget inom studiemedel.

Om den första studieperiod som en ansökan helt eller delvis omfattar startar under det första kalenderhalvåret bör hela ansökan anses avse studier som påbörjas under det första kalenderhalvåret. Om den första studieperiod som en ansökan helt eller delvis omfattar startar under det andra kalenderhalvåret bör hela ansökan anses avse studier som påbörjas under det andra kalenderhalvåret. CSN anser att om den studerande ansöker om omställningsstudiestöd den 1 april 2023 för två terminer, i samma ansökan, är det den första terminen som är avgörande för när ansökan ska lämnas in. Den studerande ansöker exempelvis om stöd under perioden den 1 september-15 januari 2023 samt den 16 januari -5 juni 2024. Eftersom den första studieperioden som ansökan omfattar startar under det andra kalenderhalvåret anses hela ansökan avse studier som startar under det andra kalenderhalvåret. Ansökan ska då lämnas in tidigast den 1 april. Vidare belastar hela ansökan potten för det första halvåret. Lämnar den studerande däremot in två separata ansökningar för samma perioder som ovan, anser CSN att de olika ansökningarna avser studier som påbörjas under olika kalenderhalvår. Om den studerande lämnar in en ansökan avseende perioden den 1 september-15 januari 2023 den 1 april 2023 och sedan en ansökan avseende den 16 januari-5 juni 2024 den 3 april 2023 kommer dessa ansökningar avse studier som påbörjas vid olika kalenderhalvår. Den första ansökan ska lämnas in tidigast den 1 april 2023 och den andra tidigast den 1 oktober 2023. Ansökningarna belastar då olika potter. Ansökan som lämnas in den 3 april som avser våren 2024 kommer således att avvisas som för tidigt inkommen. Mot bakgrund av det ovan anförda anser således CSN att myndigheten haft fog för det beslut om avvisning som fattades den 16 mars 2023. Överklagandet bör därför avslås.

NN har fått tillfälle att lämna synpunkter med anledning av CSN:s yttrande men hon har inte hörts av.

Författningsbestämmelser

Av 31 § lagen (2022:856) om omställningsstudiestöd framgår följande. Omställningsstudiestöd beviljas efter ansökan. En studerande får begränsa sin ansökan till att avse endast omställningsstudiebidrag.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela ytterligare föreskrifter om ansökan.

Av 4 § förordningen (2022:857) om omställningsstudiestöd framgår följande. Omställningsstudiestöd lämnas, i den mån som det finns tillgång på medel, i den ordning som ansökningarna kommer in till Centrala studiestödsnämnden.

En studerande som tidigare har fått omställningsstudiestöd för en viss utbildning och som fortsätter denna utbildning har förtur till stöd.

Av 26 § samma förordning framgår följande. Omställningsstudiestöd beviljas i två ansökningsomgångar per kalenderår. En ansökan som avser studier som påbörjas under det första kalenderhalvåret kan lämnas in till Centrala studiestödsnämnden tidigast den 1 oktober året innan det år studierna börjar. En ansökan om stöd som avser studier som påbörjas under det andra kalenderhalvåret kan lämnas in till nämnden tidigast den 1 april samma år.

Överklagandenämndens bedömning

Överklagandenämnden konstaterar inledningsvis att NN uppger sig ha blivit felinformerad av CSN. Det har dock inte framkommit någon dokumenterad brist i handläggningen av sådant slag som skulle föranleda åtgärder såsom återförvisning eller liknande från nämndens sida på formella grunder.

I ärendet har inte annat framkommit än att NN:s ansökan, till den del den avvisats av CSN, kom in till CSN den 8 oktober 2022 och att den avsåg studier under höstterminen 2023. Bestämmelsen i 26 § förordningen om omställningsstudiestöd är utformad utifrån att det ska finnas två olika ansökningsomgångar med en strikt turordning.

Överklagandenämnden bedömer därmed att det enligt gällande bestämmelser saknas författningens enlig möjlighet för CSN att ta emot och hantera en ansökan för omställningsstudiestöd avseende studier som påbörjas det andra kalenderhalvåret 2023, innan den 1 april 2023. Det förhållande att CSN får bevilja omställningsstudiestöd upp till ett år i taget medför ingen annan bedömning. CSN har därmed fattat ett korrekt beslut genom att avvisa ansökan. Överklagandet ska därför avslås.

Robert Dalman

Maria Lekarkina

Beslutet har fattats av: Eva Gullfeldt, ordförande, Robert Dalman, myndighetschef, samt ledamöterna Olof Edling, Staffan Ingmanson, Gunilla Lavås, Helena Söderberg, Jenny Twana och Jonathan Sjölander

Föredragande: Maria Lekarkina

Kopia till CSN och CSN:s rättsavdelning

Kopia till Utbildningsdepartementet